

УДК 620:519.876.5:004

І.В. МАЛІНОВСЬКИЙ, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Ю.І. ДОРОФЄЄВ, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХПІ», Харків, Україна

**Розробка концепції та програмного додатку для збільшення
активного словникового запасу користувачів, які вивчають
англійську мову**

Життя сучасної людини неможливе без знання міжнародної мови. Це необхідно для успішної комунікації представників різних країн, континентів та культур. Міжнародна мова є життєво важливою для світової спільноти, оскільки без неї неможлива робота фахівців у міжнародних проектах та при врегулюванні загальних проблем. На сьогоднішній день однією з найбільш популярних міжнародних мов є англійська. Вона використовується мільйонами людей по всьому світу для обміну інформацією у великій кількості сфер людської діяльності. У зв'язку з цим вивчення англійської мови стає важливим завданням для студентів і фахівців усіх галузей [1].

При вивченні англійської мови приділяється увага письмовому та усному володінню мовою. Незалежно від форми викладу, людина, яка навчається, повинна володіти достатнім словниковим запасом для успішного спілкування і вираження своїх думок англійською мовою.

Словниковий запас поділяють на два види: пасивний і активний. До пасивного словникового запасу відносяться всі слова, які людина розуміє, коли чує або коли читає, але при цьому не використовує їх у письмі та усному мовленні. Пасивний словниковий запас в 3-4 рази перевищує активний.

До активного словникового запасу відносяться всі слова, що використовуються людиною в письмі та усному мовленні. Для впевненого спілкування англійською мовою людина повинна володіти активним словниковим запасом з більш ніж 3000 слів, однак процес поповнення активного словникового запасу досить трудомісткий. Так по дослідженням Гуннемарка Е.В. середньостатистична людина при інтенсивному навчанні (30 навчальних годин на тиждень) здатна вивчити близько 50 слів на тиждень [2].

Збільшення активного словникового запасу це фундаментальна складова при вивченні іноземних мов, що є надзвичайно актуальною і трудомісткою проблемою для мільйонів людей по всьому світу. Враховуючи тенденції щодо поширення англійської мови у світі можна виділити проблему збільшення активного словникового запасу для тих, хто вивчає англійську мову, як найбільш актуальну.

Метою даної роботи була розробка концепції, яка дозволяє збільшувати активний словниковий запас людей, які вивчають англійську мову. Ця концепція використовує методи асоціацій та інтервальних повторень.

Методи асоціацій – це група методів, які використовують в своїй основі співставлення між інформацією, яку потрібно запам'ятати учню, та більш

зрозумілими та знайомими звуковими або графічними образами. Серед методів асоціації виділяють метод фонетичних асоціацій та мнемотехніку.

Метод фонетичних асоціацій заснований на дослідженнях особливостей пам'яті. Головна відмінність даного методу полягає в тому, що не потрібно вчити напам'ять іноземні слова і їх переклад. Важливо, щоб при вимові слова з'являвся образ, який підштовхує пам'ять до його запам'ятовування, а пізніше і до відтворення. Перший образ – це справжнє значення слова, другий образ – це асоціація слова або частини слова зі схожим за звучанням, але зовсім іншим за змістом словом. Наприклад, англійське «creek» (в перекладі «затока, струмочок») співзвучне з російським «крик».

Мнемотехніка в свою чергу є сукупністю спеціальних прийомів і методів, що полегшують запам'ятовування потрібної інформації і збільшують обсяг пам'яті шляхом утворення асоціацій. Це заміна абстрактних об'єктів і фактів на поняття і уявлення, які мають візуальне, аудіальне або кінестетичне уявлення, зв'язування об'єктів з уже наявною інформацією в пам'яті різних типів для спрощення запам'ятовування. Мнемотехніка застосовується для запам'ятовування складної інформації. Наприклад, коли потрібно запам'ятати план-конспект промови, іноземні слова, граматичні правила тощо.

Інтервальні повторення – це метод запам'ятовування, що полягає в повторенні навчального матеріалу з певними, постійно зростаючими часовими інтервалами. Хоча цей принцип може знайти застосування для запам'ятовування будь-якої інформації, найбільш широке поширення він отримав при вивченні іноземних мов. Інтервальні повторення не передбачають заучування напам'ять без розуміння (але й не виключають його) і не протиставляються мнемотехніці.

Також в даній роботі було розроблено програмне забезпечення з відкритим кодом, що втілює розроблену концепцію. Розроблений додаток являє собою інтерактивний відеопрогравач, що може використовуватись людьми, які вивчають англійську мову. Він дозволяє переглядати відео з субтитрами, перекладати слова у субтитрах та складати списки незнайомих слів. Після формування початкового словника користувача, додаток адаптується під рівень учня та автоматично загострює увагу користувача на незнайомих словах.

Таким чином у даній роботі розроблена концепція по збільшенню активного словникового запасу користувачів, які вивчають англійську мову та виконана її програмна реалізація.

Список літератури:

1. *Seargeant P.* English in the world today // The Open University – 2014. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.open.edu/openlearn/languages/english-language/english-the-world-today/content-section-0> (дата звернення: 02.12.2014)
2. *Гуннемарк Е. В.* Майстерність вивчати мови/ *Е. В. Гуннемарк* // Санкт-Петербург: ТЕССА. – 2001. – 208 с.